

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre K 150.— | Egy órára K 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — — 10-20

Szünet november 29-ikéig

Bernolák a hanyag
képviselőkről

Budapest, nov. 18. A nemzetgyűlés mai ülését 11 órakor egy képviselő jelenlétében nyitotta meg Rakovszky István elnök, csak később szállingóztak be a képviselők az ülésterembe.

Harmadszori olvasásban elfogadják a statáriális bírásokodás kiterjesztéséről szóló javaslatot.

Mátéffy előadó a kérvények harmadik csoportját ismerteti, köztük a Magyarországi Újságírók Egyesületének kérvényét, mely a sajtószabadság visszaállítását sürgeti. A miniszterelnöknek adják ki.

Pártolólág terjeszti elő a bizottság a Moev kérvényeit, melyek a szabadkőműves páholyok megszüntetését kérik, továbbá hogy zsidó tisztet ne vegyenek be a hadseregbe és hogy Zrínyi Miklós halálának évfordulóját nemzeti ünnepé avassák.

Bernolák Nándor előadja, hogy a társadalom védelméről szóló javaslat ügyében ötször ült össze a bizottság, de mindeddig nem hozott határozatot. Mint előadó felhívja a nemzetgyűlés figyelmét erre a tarthatatlan állapotra. Sztyos kötelesegmulasztással vádolja a bizottság tagjait.

Elnök felhívja a bizottság elnökét, nevezze meg a bizottság elmaradó tagjait.

Hentz Károly, a bizottság elnöke, nem érzi magát erre feljogosítottnak, mert a bizottság ülését olyan időpontra tették, amikor a Ház is ülést tartott.

Bernolák Nándor kvalifikálatlan kötelesegmulasztásnak jellemzi a tagok elmaradását.

Elnök konstatálja, hogy négy ízben hívták össze olyan időre a bizottságot, amikor a Ház nem tartott ülést.

Az elfogadott napirendi indítvány szerint a nemzetgyűlés november 29-én tartja legközelebbi ülését.

Hentz Károly interpellál amiatti, hogy a nemzetgyűlés még nem hozott törvényt arról: átszálltak-e a régi törvényhozás összes jogai a nemzetgyűlésre és így nem lehet megejteni olyan választásokat, amelyeket a múltban a képviselőház és a főrendiház együttesen intézett. Előterjesztést kell tennie a nemzetgyűlésnek, hogy a kormány egyszakaszos törvényjavaslatlal rendezze ezt a kérdést.

Tomcsányi Pál igazságügyminiszter kijelenti, hogy a nemzetgyűlést mindazon jogok megilletik, mint a régi törvényhozást.

Orbók Attila sürgős interpellációban felhívja a külügyminisztert, hajlandó-e intézkedni a jövőteli bizottságnál, hogy hajózási és vasúti anyagunknak legalább azt a részét kapjuk vissza, amelynek alapján bekapcsolódhatunk Európa gazdasági forgalmába.

Danielou a zsoldos hadsereg ellen

A trianoni béke francia előadója a magyar békeszerződés rendelkezéseinek tarthatatlanságáról

Páris, nov. 18. (A M. T. I. szikratávirata.) Danielou képviselő, a trianoni békeszerződés képviselőházi előadója, az Eclair-ben «A zsoldos hadsereg veszedelme a legyőzött népekre» címen cikket közöl, amelyben megemlékszik arról, hogy budapesti tartózkodása idején a magyar kormány különösen felhívta figyelmét a trianoni szerződés katonai rendelkezéseire, amelyek Magyarországot zsoldos hadsereg tartására kötelezik. Ez esetben egy magyar katonai ellátása 1000 koronáról 30.000 koronára emelkedik, a zsoldnak pedig olyan nagyra kell lenni, hogy egyenesen képtelenség lenne annak terhét viselni, a hadsereg pedig csak a bolsevik eszmék számára hozzáférhető ipari munkásokból lenne toborozható, míg az elfoglalt földmunkások kimaradnának és ennek következtében a hadsereg végzetes eszközévé válnék bármely pártnak, mely a hatalmat erőszakkal akarja megszerezni.

Danielou kifejti, hogy Magyarország nem követel nagyobb hadsereget, mint amennyit a békeszerződés előír, de azt akarja, hogy ez a hadsereg az ország bizalmára érdemes elemekből álljon és költéségei ne lépjenek túl a teherviselési képességet. Megemlé-

kezik Danielou arról, hogy annak idején Ausztria és Bulgária ugyanolyan kérést terjesztettek elő.

Idézi továbbá Nessel tábornoknak a balli német zsoldos hadseregről tett nyilatkozatát, amely szerint ez a sereg brigantik bandója, amely kész azt szolgálni, aki a legjobban fizet. Hivatkozik továbbá Barthou nyilatkozatára, amely szerint a zsoldos hadseregre vonatkozó rendelkezéseket a kormányfők vették be a szerződésekbe, míg a katonai vezérek, köztük Foch marshall is a sorozási rendszer mellett foglaltak állást, azzal a megszorítással, hogy a szolgálati idő rövid legyen.

Danielou azzal fejezi be cikkét, hogy Németországra való tekintettel a zsoldos hadsereg kérdése vitás lehet ugyan, de nyilvánvaló, hogy a volt monarchiából alakult kis államokra és Bulgáriára ez a gondolat több hátránnyal, semmint előnnyel fog járni, sőt számos veszedelmet rejt magában. Ezt a megállapítást nem lehetett mellőzni, noha a parlamentnek csak arra van joga, hogy a szerződéseket egészben ratifikálja, vagy visszavesse s így egyes szakaszokat nem módosíthat, még ha tévedéseket tenne is vele jóvá.

Olga királyné a görög régens

Venizelos végleg visszavonult — Az entente ellenzi Konstantin király visszatérését

Páris, nov. 18. (A M. T. I. szikratávirata) A Havas-ügynökség athéni jelentése szerint

Olga királynő átvette a régensséget. Venizelos végleg visszavonult és befejezett ténynek veszik, hogy ismét Konstantin lesz a király.

A Phyllis által alakított kormány ma teszi le az esküt.

Az entente kormányai utasították athéni diplomáciai képviselőiket, jelentésük ki, hogy az entente nem fog hozzájárulni Konstantin király újbóli trónraültesítéséhez.

Bécs, nov. 18. A Neues Wiener Journal jelenti Berlinből: Athénből táviratozzák, hogy ott november 15-én komoly zavargások történtek. A tüntetők és a csapatok között véres összeütközések voltak. Egy Venizelos-párti tiszt az utcán egy házból lelétek, mire óriási pánik támadt, megrohanták a bankokat úgy, hogy be is zárták pénztáraikat.

Kopenhága, nov. 18. A londoni görög kolónia körében azt hiszik, hogy Konstantin király nem fogja ismét elfoglalni a trónt, de a helyzetet a maga politikai tervei számára fogja alkalmazni és valószínűleg legidősebb fia, György spárta hercege számára kívánja megtartani a trónt.

D'Annunzio megszállta Susákat

Lugano, nov. 18. D'Annunzio megszállta Susákat és Pasruát, ahonnan a reguláris olasz csapatok elvonultak. A lombardiai dandár, melyet d'Annunzio csatlakozásra

szólított fel, visszautasította a felhívást. Valószínűleg Milo tengernagy is hű marad a kormányhoz. Altitólág sikerült neki rávenni d'Annunziót arra, hogy egyelőre

mondjon le a dalmáciai expedícióról, annál is inkább, mert Dalmáciának az olasz csapatok által való kiürítése nem áll küszöbön. D'Annunzio csapatainak Sebenicoban való partraszállását eddig nem erősítették meg. D'Annunzio még Fiumében tartózkodik.

Rákosi Jenő Debrecen városához

Rákosi Jenő ma az üdvözlő iratra, amelyet Debrecen város tanácsa intézett hozzá jubileuma alkalmából, a következő választ küldte:

Budapesten, 1920. nov. 9.

Nagyságos Polgármester Ur!

Nagy és lelkes, elismerésekben gazdag sorait, melyeket nemcsak Debrecen város tanácsa nevében hoztam intézni méltóztatott, lehajtott fejjel és megindult szívvel köszönöm meg, és mégis, ami lelkemet fölemeli ebben a debreceni levélben, az nem a nekem nyújtott babérág, nem a dus elismerés, hanem az a férfias, szinte dacos hit és elszántság, amellyel az összerokadt ország romjairól Debrecen a jövő szemébe néz merészen és reménnyel. Kérem, ne botránkozzanak meg és ne nézzék elbizottságnak, hanem inkább annak a titkos gondolatnak, amely életem minden munkáját sugalta, ha azzal csillapítom nagy szerencsétlenségünkön való elbűsölésomat, hogy a hívők hitének, a reménykedők reményének és a dacolók dacának táplálásában és fenntartásában az én munkámnak is van valamelyes része.

Isten áldja meg a bizó Debrecen, nemes tanácsát és városához és közönségéhez hű polgármesterét.

Polgármester urnak kitünő tisztelettel híve és szolgálója

Rákosi Jenő.

Rakona-e Dobó és Sztanykovszky?

A honvédtörvényszék és a kuria közösen dönt el az illetékességet

Budapest, nov. 18. A Tisza-pőr hadbíróági főtárgyalása során a védők semmiségi panasszal éltek, mert szerintük Dobó és Sztanykovszky nem katonák és így nem tartoznak a katonai törvényszék hatásköre alá.

A katonai bünvádi perrendtartás szerint ilyen esetben meg kell állapítani a bíróság illetékességét, aminek megállapítására a honvéd főtörvényszék és a Kuria tagjaiból alakított bizottság illetékes.

A honvéd főtörvényszék most átírt a Kuriahoz, hogy küldjön ki tagokat ebbe a bizottságba.

Amíg ez a döntés meg nem történik, a vádtanács nem is foglalkozik a Tisza-pörben beadott kifogásokkal és ezért a vádtanács november 22-re kitűzött ülését el is halasztották, amíg az illetékesek kérdése nem tisztázódik.

VILÁGNYELVEK I
ROSE-nyelviskola
Széchenyi. u. t. c. 42

Pótadó a hadigondozottak javára

Nem pénzt, hanem munkaalakalmat kell adni a hadigondozottaknak

Ma délelőtt 10 órakor az összes érdekelte hatóságok és testületek bevonásával értekezlet volt a városháza tanácstermében oly célból, hogy a népjóléti miniszter megbízásából Debrecenbe érkezett Hepp dr. miniszteri titkár, hogy tájékozást szerezhesen, mik az előfeltételei annak, hogy Debrecenben újból felállítsák a hadigondozó népirodát a városi és vármegyei hadigondozottak ügyeinek intézésére.

Az értekezleten, melyen Csóka Sámuel főjegyző elnökölt, számos felszólalás hangzott el. Piskay Árpád nyugalmazott százados, a hadigondozottak nemzeti szövetsége debreceni igazgatója rámutatott arra, hogy a hadigondozottaknak nem szabad pénzbeli segélyeket juttatni, hanem munkára kell serkenteni őket és pedig közműhelyek felállítása útján. Gondoskodni kell, hogy a hadigondozottak illetményeiket (nyugdíj, rokkantjuttatás) pontosan megkapják és végül törvényhozási úton, közadóján kell erre a célra a szükséges pénzt az államnak előteremteni.

Cseke Sándor vármegyei árvaszéki elnök azt az ötletet vetette föl, hogy Hajdumegye példájára Debrecen városa is pótadót vessen ki erre a célra. Több felszólalás után az értekezlet felkérte az elnököt, hogy a legközelebbi tanácsülésen foglalkozzanak ezzel a tervvel és a legközelebbi közgyűlésnek javasolja a tanács ilyen pótadó megszavazását.

A miniszter megbízottja köszönettel vette tudomásul az elhangzott értékes felszólalásokat és ezután Csóka Sámuel elnök berekesztette az értekezletet.

Rekvirálás Tiszacsegén olch asszisztenciával

Az oláh megszállás krónikájának egyik érdekes lapja került ma a debreceni kir. ítélőtáblának Kolbenhayer Kálmán dr. kuriai bíró elnöke alatt működő büntető felebbviteli tanács elé.

A kir. ügyészség rablás bűntette miatt vádat emelt Weisz Sándor kereskedő ellen. A vádirat szerint Weisz Sándor tavaly szeptemberben egy oláh őrmesterrel Tiszacsegére ment, ott előfogatot szerzett és miután a rekvirált szekér kocsisát lelővéssel fenyegetve leszállásra kényszerítette, a kocsi fogott lovakat az oláh őrmester kezére juttatta.

A debreceni kir. törvényszék rablás bűntette miatt öt évi fegyházra ítélte Weisz Sándort, akinek felebbezése folytán került az ügy a tábla elé. A mai főtárgyaláson a kir. ítélőtábla a törvényszék ítéletének megsemmisítésével, zsarolás bűntettében mondta ki bűnösnek a vádlottat és ezért tíz hónapi börtönre ítélte, melyből hét hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett. A vádlott és védője, Aczél Jenő dr. ügyvéd felebbeztek az ítélet ellen. A védő indítványára a tábla a vádlott azonnali szabadlábra helyezését rendelte el.

Befejezés előtt a Britannia-ügy nyomozása

Kmetty Károly az ügyészségen

Budapest, nov. 18. A Britannia-ügyben a rendőrségi nyomozás a befejezés felé közeledik. A rendőrség előtt most már tisztázva van az egész rendőrgyilkosság és azon bűntények sorozata is, amelyeket a Britanniában elkövettek.

Ma délelőtt még néhány szembesítés és kihallgatás volt és valószínű, hogy a döntés még ma megtörténik. Ma kihirdetik az előzetes letartóztatást elrendelő végzést mindazok ellen, akik akár a rendőrgyilkosságban, akár más bűntényben résztvettek.

Több személyt viszont szabadon bocsátottak, közöttük Kun Lászlót, akiről kiderült, hogy nem követett el semmiféle atrocitást, sőt többiben meg is védelmezte a bántalmazott embereket.

Breitner Rezső úpesti kereskedőt szintén bántalmazták a Britanniában és vallomása szerint bántalmazói között volt maga Babarczy is. A tegnapi szembesítésnél Babarczy ezt tagadta, ma pedig a bántalmazás napjára, május 29-re, alibit akart igazolni azáltal, hogy ezen a napon Keszthelyen volt.

Kihallgatják ma Tökés Ferencet is, mivel egy tanu jelentkezett, aki elmondta, hogy a Club-kávéházbeli doigokban Tökés tényleg résztvett.

Kmetty Károlyt ma délelőtt átadták az ügyészségnek, mely rablás bűntette címén indítja meg az eljárást. Valószínűleg a statáriális bíróság ítélkezik legközelebb fölötte.

A Csokonai-kör a hamis frázisok ellen harcba hívja az intelligenciát

Ünnepi felolvasó ülés a Csokonai-körben — Géresi Kálmán nagyszabású megnyitó beszéde

A Csokonai-kör szerdán délután 5 órakor a kollégiumi dísztermében, Csokonai Vitéz Mihály születésének 157-ik évfordulójára ünnepi felolvasó ülést tartott nagyszámú, válogatott, főleg hölgyközönség előtt. A műsor megnyitójául a kollégiumi ének-kar Mácsai Sándor karnagy vezetésével Csokonainak »A tihanyi ekhóhoz« című klasszikussá vált költeményét énekelte el, majd Géresi Kálmán, a Kör elnöke mondott nagyszabású és nagyhatású megnyitó beszédet.

Géresi Kálmánnak, az ősz patriarkának megnyitó beszédét a benne felvetett eszmék, amelyekkel új irányt jelöl meg a Csokonai-kör működésének, kiemelik a felolvasó ülés keretéből és jelentős eseményévé teszik közéletünknek. Klasszikustömörű beszédét az elmúlt évi szomorú Csokonai-nap ismertetésével kezdte, majd így folytatta:

Es ha most szétnézek és érzelmeimnek akarok e napon kifejezést adni,

most sem találok sem a jelent, sem a jövőt vigasztalóbbnak,

a nemzeti bűnbánatot kevésbé szükségesnek és időszerűnek, a vigasztalás szavait könnyebbeknek. A nagy nemzeti forradalmak még mindig folynak, bomlásunk körjélei még mindig nemcsak aggasztóak, hanem újakkal szaporodtak.

Gyógyulásoknak legigazabb jele azoknak a hamis frázisoknak megfoghatkozása lenne,

amelyek évtizedeken keresztül aláásták népünkben a komoly, igaz hazafiságot, hamis utakra vezettek és romlásba döntöttek bennünket. Eddig inkább a hazaszeretet köréből vette vágyait és átkait a pártoskodás, kereste az árulókat és meg is találta a pártgyűlölet.

De mi most, tisztelt Csokonai-kör, újabban kitaláltunk nem csakegyesek, hanem nemzeti rétegek, régi kulturális intézményeknek együttesen való tömeges megbélyegzését.

Megbélyegzünk több mint félszázadra visszamenőleg és

felelősökké teszünk olyan művelődési világeszméket, melyeket az összes nagy nemzetek megbecsültek és megbecsülnek most is.

Hiszen ezen eszmék légkörében étekek a magyar történelemben az Eötvös

Józsefek, Kossuth Lajosok, Deák Ferencok. Pedig ezen eszmék és ezen férfiak nélkül elsötétednek, érthetetlenek lesznek történelmünk legfényesebb korszakai, ki vannak tépve történelmünkbel a legdicsőbb lapok.

Ilyen szertelenségek, tulzások, igaztalanságok kifejlődtek és uralkodnak mostani társadalmi és kulturális életünkben is. Ezek egy oldalról lehetetlenné teszik azt a komoly nemzeti bűnbánatot, amelyre pedig belső szükségünk van, másrészt pedig az igaz nemzeti kultúrának kifejlődését, amely pedig politikai és történelmi életünknek alapfeltétele.

Ily körülmények között — folytatta — vannak olyan fontos kérdések is, amelyeket rendes időkben nem tarthatunk szükségesnek Körünk feladatai közé felvenni, de amelyek most reánk nehezdedek.

Egyik szükséges dolog

nemzeti társadalmi műveltségünk emelése,

amely alkalmasokká tegyen bennünket művelődéstörténelmi, politikai és társadalmi kérdésekben is helyes ítéletet alkotni. Nem azt a társadalmi műveltséget értem, mely öltözetben, érintkezésben, a beszélgetésnek a hangjában, a jó modorban nyilvánkozik, habár elismerem ezeknek is fontosságát, hanem

a judiciumnak azon társadalmi érettséget, mely akarjon is, tudjon is megküzdeni a magyar közélet és társadalom most mindent ellepő dudvájjával,

amely mindennapi életünket, politikánkat, szónoki tribünjeinket, szóval egész életünket ellepte:

a hamis frázisokkal.

Másutt kevésbé veszedelmes ez, mert ott a nagy közönség felismeri, megmosolyogja, tud tőle óvakodni, sőt a törvény előtt is meg van rá bizonyos esetekben a büntetés.

De a mi társadalmunkban a nagyközönségnél is, az intelligenciánál is hiányzik a bátorság, megijed attól a gondolattól, hogy az ilyen frázisokkal szembe lehet és kell szállani.

A nagyközönség gyakran csak későn ismeri fel a hamis frázist, de

az intelligenciának tüstént szembe kellene vele szállani.

Ha ezt elmulasztja, terjed a tudatlanság, a sötétség, — nemzeti érzések, lelkesedés hamis ultra téved, a politikai és társadalmi rend lassanként bomlásnak indul, az eszmék az egyik vagy másik irányban veszedelmes kilengéseket mutatnak.

Mikor ezek a hamis frázisok akár egyeseknek, akár egyes társadalmi osztályoknak, alakulatoknak, társaságoknak, pártformációknak érdekében a nemzeti kultúrát veszélyeztető egyoldalúsággal elhatalmasodnak,

nemzeti és társadalmi kötelességünk szavatolva bátran és nyomatékosan felemelni, nemcsak általánosan hazai, hanem Debrecenre nézve helyi szempontból is.

Még egy jelentős körülményre hívta fel az előző megnyitón a közönség figyelmét, arra, hogy

a kard Magyarországnak nemcsak háborút jelent, hanem nemzeti létünket, hazánkat szimbolizálja

és ezért ma elégtételt kell adnunk a magyar kardnak és tisztelettel kell meghajolnunk a magyar kard és testvéröccse, az eke előtt is.

Beszéde végén rámutatott még az elnök, hogy

soha a Csokonai-kört oda nem illő törekvéseknek, iparkodásoknak, frázisos ujitásoknak, egyéni hiúság kielégítésének át nem engedték

és végül hálásan megköszönte a debreceni közönség figyelmét, szeretetét és támogatását.

A rendkívül nagyhatású előki megnyitón P. p. Károly dr. egyetemi tanár, a Kör elnöke mélyen szántó tudományos értekezését olvasta fel a korhatásokról Csokonai költészetében. Utána Farkas Ida, a Csokonai-színház művésznője adott elő két Csokonai-verset fölületes intelligenciával, elsőrangú előadói készséggel magyarázva a debreceni nagy poéta filozófiáját és lírai érzelmeit. Nagy Zsigmond dr. több Horatius-óda fordítását mutatta be nagy tetszés mellett. A kollégiumi énekkar »A reményhez«, Csokonai halhatatlan költeményének a karének tökéletességének magaslatán álló előadásával tomboló tetszést váltott ki. Z i v u s k a Andor több új költeményét mutatta be. Az igaz hazafiságtól izzó versek mély hatással voltak a hallgatóságra, szerzőjüket melegen üdvözölte a közönség. »A csikóhős kulaéhoz« eléneklésével ért véget az ünnepi felolvasó ülés.

Női és leány felöltöket, szőrmearut legolcsóbb árban ajánl
Rózsa Áruház

Férfi téherneműeket készít
HERMAN
NÁNDOR és Tea
Piac-utca 10. Bikkával szemben.

Posztóárúk,
finom gyapjuöltöny és télikabát, kelmék valamint kosztümökre a legolcsóbban
RÓTH ADOLF-nál,
Piac-utca 77. szereshetők be.

Bármily bélyegzessel ellátott bankjegyeket bevált
Farkas László
bank és tőzsdébizományos, Miklósi-utca 1. sz.
Dollár, külföldi pénzek vétele.
Jelzálogkölcsönök. Ingatlan vétel és eladás

— Rózsavölgyi Karácsonyi Album 1920—21. évről megjelent. Tartalmaz: 6 Operetta színdarab, 16 Kabaré és orfeum dal, 8 Magyar nótát és műdalt, 4 Tánccsodaból. Ár K 80-50. Az 1919—20. albumból is kapható még néhány példány. Ár K 57-50. Kapható Hegedűs és Sándor r.-t. zeneműkereskedésében.

Családi segély a bevonultaknak

A honvédelmi miniszter rendelete folytán a városi tanács hirdetményt tett közzé, amely szerint minden 1920 november hó 1-je előtt nősült és bevonuló egyén felesége, illetőleg hozzátartozója reá szorultság esetén *családi segély* megállapításáért az A—K betűvel kezdődő családi nevek november 24-én, az L—Z betűvel kezdődő családi nevek november 25-én a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálynál (város-háza, félemelet 13. számú szobában) két tanúval jelentkezzenek a következő okmányokkal: házassági anyakönyvi kivonat, gyermek születési anyakönyvi kivonata, adókönyv, haszonbérleti szerződés stb. szóval mindazon okmányokat mutassák be, melyek a családi segély megállapításánál alapul szolgálhatnak.

A családi segélyt a honvédelmi miniszter állapítja meg, a mindenkor élelmezési adagváltásdíjnak 10—50 százalékáig, vagy a folyamodót kérelmével elutasítja és erről a bevonult egyén illetékes csapattestének gazdasági hivatalát értesíti.

A gazdasági hivatal a megállapított százaléknak megfelelő összeget a tényleges szolgálat tartama alatt mint családi segélyt a bevonult feleségének, illetőleg hozzátartozóinak posta útján küldi el, vagy ha a családi segély meg nem adatott volna, erről a folyamodót megfelelően értesítik.

A honvédelmi miniszter határozata ellen semminemű felszólamlásnak helye nincsen.

A hajdunánási nemzetőrparancsnok

Öt évi börtön izgatásért

A debreceni kir. törvényszéknek Szuchányi Andor törvényszéki bíró elnöklete alatt működő büntetőtanácsa ma délelőtt Tar Kálmán hajdunánási lakos bűnügyét tárgyalta. Tar a Károlyi-forradalom alatt vitt Hajdunánáson jelentős szerepet, mint az ottani nemzetőrség egy csoportjának parancsnoka. Ilyen minőségében több erőszakosságot követett el, amelyek miatt a kir. ügyészség többrendbeli izgatás büntetvével, hatóság elleni erőszakkal, személyes szabadság megsértésével vádolta.

A mai főtárgyaláson a vádlott tagadta a terhére rótt bűncselekményeket. Csupán annyit vallott be, hogy kétszer megszökött; először, amikor 1919. novemberében a csendőrök elfogták, másodsor, amikor ezután Budapestre ment s az államrendőrség Lágymányoson elfogta. Innen azért szökött meg, mert éhezett.

A tanúk vallomásai azonban az ellenkezőt igazolták be. Két hajdunánási rendőr elmondta, hogy 1918. november 5-én Tar nemzetőrcsoportja gyűlést tartott a városháza udvarán. *Sáska* főhadnagy esillapítani akarta a népet, de Tar kijelentette, hogy először vegye le ő és a többi tiszt is a csillagot; ha ezt nem teszik és nem olyan intézkedéseket tesznek, amelyek nekik tetszenek, ő csoportjával végigrabolja és végiggyilkolja Hajdunánást.

Más tanúk vallották, hogy Józsa Sándor, Mirkó Imre és Lovász István polgári kaszinói tagokat a vádlott elkergette a kaszinóból azzal, hogy az a fémipari szakszervezet helyisége s nekik oda nincs joguk belépni. Azok a csendőrök, akik 1919. novemberében

elfogták, elmondták, hogy Tar birkózott velük, sőt az egyik csendőr zubbonyának ujját át is szurta. Mikor elfogták, kihuzta kezeit a bilincsből és úgy szökött meg.

A törvényszék izgatás, hatóság

elleni erőszak és személyes szabadság megsértésének büntetlétben mondta ki bűnösnek Tar Kálmánt és összbüntetésül *öt évi börtönre* és 700 korona pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt fellebbezett.

A csehek a tótföld fellázadásától félnek

Párisból kérnek segítséget — Kormányválság a németellenes zavargások miatt Massaryk lemondani készül

Bécs, nov. 18. Illetékes cseh hivatalos helyen a prágai zavargások okairól a következőket közlik:

A csehországi Egerben kezdődtek a zavargások, ahol a német lakosság gunyolta a cseh legionáriusokat, mikor egy csapatuk a gyakorlótérrel visszatért a kaszárnyába. Csak nagynehezen sikerült a kaszárnyában a legionáriusokat lecsendesíteni, de este egy csapat elhagyta a kaszárnyát és lerombolta *II. József* császár szobrát.

Másnap reggel megkezdődött a németek bosszúja a cseh iskolákban, melyeket kifosztottak, a berendezéseket az utcára dobálták, *Massaryk* elnök képét megsemmisítették és a cseh feliratozat elégették. Ugyaneznap a németek több cseh tisztet bántalmaztak és ez alkalommal sebesültek is voltak.

Ezekre a hírekre és mivel a sebesültek Prágába jöttek, a cseh főváros legélénkebb terén, a Vencel-téren gyűlést tartottak és a cseh lakosság megtorlást követelt Egerért. Kiemelendő, hogy az egeri cseh lakosság legnagyobb része szociáldemokrata érzelmű, míg Prága lakosságának túlnyomó része nacionalista. Ez az oka, hogy a prágai zavargások nemzeti jellegűek. Bosszúból azért, hogy a németek Egerben elpusztították a cseh iskolákat, a csehek Prágában a régi szobrok ellen fordultak. *Hindenburg, Vilmos császár és Ferenc József* képeit kidobálták az utcára és elégették.

Massaryk elnök magához kéréte a pártok vezetőit és egész nap tárgyalt velük. Nincs kizárva, hogy a tanácskozások eredményeképpen új koalíciós kormány fog alakulni, melyben valamennyi cseh párt képviselve lesz, a baloldali szociálisták kivételével. *Miniszterelnökké egy mérsékelt szociáldemokrata van kizemelve.* Ez a kormányalakítás annyit jelent, hogy a cseh politika, ha nem is lényegesen, de mégis észrevehetően jobbfelé kanyarodik.

Bécs, nov. 18. (MTL) A prágai csöcselék tegnap folytatta a rombolást. Egész nap tüntető tömegek jártak be a várost, bántalmazták a németül beszélgetőket, letépték a német cégablakokat és itt-ott fosztogattak is.

A *Neues Wiener Journal* prágai jelentése szerint mindinkább az a benyomás, hogy a cseh kormány tehetetlen ezekkel az üzemekkel szemben. Az üzemek lassankint határozott *német-program* képét veszik fel.

Bécs, nov. 17. A prágai verekedéseknek és tüntetéseknek tegnap *Brünnen* és *Pilsenen* is folytatásuk volt.

Bécs, nov. 18. A *Mittagspost* prágai jelentése szerint az ottani diplomáciai körök a tüntetéseknek a vidékre való kiterjedésétől és a tótföld fellázadásától tartanak, annyival inkább, mert a tótföldi csapatokat nem erősítették meg eléggé és az ott levő 170.000 főnyi katonaság nem

megbízható. Prágában Párishoz fordultak, azt a kérdést intézték, vajon lehet-e francia segítségre számítani német-cseh konfliktus esetére.

Prágában határozottan hire jár, hogy *Massaryk* a lemondás gondolatával foglalkozik. Ez a lépése a ma annyira kiélesedett helyzetet csak rosszabbítaná, mert *Massaryk* a legjobb elemeket gyűjtötte magához és mihelyt ezek eltűnnek a közélet színteréről, a cseh köztársaság teljesen ki lenne szolgáltatva a legvadabb nacionalistáknak, akik *Kramarznak* a hívei. *Kramarz* ezzel elérné azt, amire az októberi forradalom óta törekedett, t. i. most már ellenállás nélkül foglalhatná el a cseh köztársaság elnöki székét.

Bécs, nov. 18. Bécsi hivatalos cseh helyen kijelentették, hogy Prágában ma délelőtt már rend és nyugalom uralkodott. *Massaryk* még folytatta a pártvezérekkel tanácskozásait, de eredmény még nincs. A hét végén megoldják a válságot.

HIREK.

**Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök
Igazságban,
Hiszek Magyarország
feltámadásában.**

— A forradalmi kinevezések revíziója. A főispán revízió alá vette az 1918 októberi forradalom óta Debreczennek a megszállítás alól való felszabadulásáig főispáni hatáskörben eszközölt kinevezéseket és mindazokat, akik ma is a város szolgálatában állnak, állásukban megerősítette. Nem forgott fenn ennek az intézkedésnek a szüksége azoknál, akik időközben az államrendőrség kötelékébe léptek át.

— Eljegyzés. *Baltazár* Kató urhölgyet, *Baltazár* Dezső dr. református püspök leányát, eljegyezte *Kolozsváry-Kiss* László ujpesti református lelkész.

— A jövő nemzedék érdekében. A népjóléti hivatal anyja- és csecsemővédelmi alapja javára újabban a következő adományok érkeztek: Angol-Magyar Bank rt. 300 K, Kereskedelmi és Gazdasági rt. 200 K, Békés Lajos 200 K, Általános Forgalmi Bank 300 K, Gyógyáru Kereskedelem rt. 300 K, dr. Ménes Lajos 50 K, Buzás Lajos 200 K, Hermann Nándor és Társa 100 K, Krausz Lajos 100 K, Werner divatház 100 K, Magyar Általános Hitelbank 300 K, Surányi Sándor 150 K, Frank Ede 150 K, dr. Gályási János 100 K, dr. Pényes Jenő 100 K, Frankl Andor rt. 500 K, dr. Ungár Ferenc 50 K, Bosznai István 100 K, dr. Gutfreund 60 K, Alföldi Takarékpénztár 300 K, Debreceni Kölesönsegélyző Egyesület mint Szövetkezet 150 K, Közgazdasági Bank mint Váltóüzlet 200 K, dr. Hódi Béla 100 korona. Az adományozók fogadják ez uton hálás köszönetünket. A nemes cél érdekében kérjük a közönség további jóakaratu pártfogását. Dr. B o g n á r h.-igazgató.

— Házasság. Landau Szidi és Bach Jenő házasságát kötötték. (Minden külön értesítés helyett.)

— Ellopott vasúti áruk. *Herskovics* Abrahám, Hatvan-u. 41. szám alatti lakos panaszt tett a rendőrségen, hogy a címére érkezett 70 láda szardínia-szállítmányból 3 ládat 30.000 korona értékben a vonaton, Kisvárdától Debrecenig elloptak, egy nagyobb alma-szállítmányból pedig 20 métermázsza almát, 70.000 korona értékben loptak el ismeretlen tettesek. Az utóbbi lopás már a debreceni állomáson történt. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Nyomor elől a halálba. *Juhász* Sándor 18 éves, foglalkozás- és lakás nélküli egyén tegnap a Péterfia-utcán marólugot ivott. A közkegyházba szállították, ahol elmondta, hogy a nyomor elől akart a halálba menekülni. *Ruhája* nem volt, rongyokban járt és riasztó külseje miatt sehol sem tudott munkát kapni. Az éhségtől is kínozva, elhatározta, hogy megöli magát. Most a közkegyház belgyógyászati osztályán ápolják. Akinek módjában van, hogy pár darab ócskaruhával segítse s így a munkának és az életnek visszaadja, adományát juttassa el a kórházba.

— Ellopott cigarettatárca. Csösz János, Darabos-utca 35. számú lakos zsebéből ismeretlen tettes 3000 korona értékű cigarettatárcáját ellopta. A rendőrség nyomoz.

— *Dumas, Monte Christo* szenzációs regénye 4 kötetben 161 koronáért kapható *Hegedűs* és *Sándor* irodalmi és nyomdai r.-t. könyvkereskedésében.

— *Frank* Sándor céghez *Piac-utca* 42. sz. posztó szövet, selyem és kész női fehérnemű legfinomabb kivitelben nagy választékban érkezett.

— *Könyvtárakat* legmagasabb árban vásárol az *Alföldi Antiquarium*, *Piac-u.* 18., *Tisza-palota*.

— *Siel* Plüs, bársony, valamint legfinomabb kelméből készült divatfelöltök nagy választékban és legolcsóbb árban a *Rózsa-áruházban* szerezhető be.

— *Valódi* teveször harisnyák, mellények, nyakcsalák, vadász-harisnyák-bokavédők a legnagyobb választékban érkeztek *Frank* Edéhez. *Vármege-háza* mellett.

— *Ügyvédi* irodában gyakorlott jogászt azonnali belépésre keres dr. *Fráter* ügyvéd, *Piac-u.* 73.

— *Alakíttassa* kalapjait *Szell* és *Kósánál*, *Piac-u.* 63., ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

— *Valódi* velour- és filc-kalapok gyönyörű színekben és formákban érkeztek *Frank* Edéhez. *Vármege-háza* mellett.

— *Több* szakmával bíró fiatal agilis kereskedő önállósításhoz társat keres. *Cím* a kiadóban.

— *Őszi* és *téli* női felöltő újdonságok óriási választékban érkeztek, továbbá leányka kabátok, női ruhák, flanel pongyolák, blousok olcsó árakban kaphatók. *Frank* Sándor női felöltő áruháza. *Piac-u.* 42.

— *Békebeli* szerkezetű *Wecker*-és *faliórák* nagy választékban kaphatók *Schiffman* ékszerésznél *Piac-utca* 67.

— *Posztó* gyapjuszövetek és szabó kellékek megbízható bevásárlási helye *Feldheim* Testvérek posztó-áruházában *Király-u.* 4.

DOLLART
és más idegen pénzeket legmagasabb
napi áron vált be
GÓTSCH SÁNDOR
bankirodaja DEBRECZEN,
Piac-u. 38. I. em. Főposta mellett.

Tőzsdei magánforgalom

Budapest, nov. 18. A tőzsdén ma szünet volt, a kávéházban azonban kisebbarányu magánforgalom fejlődött, melynek irányzata kissé javult, majd a zürichi koronajegyzés

hatása alatt valamivel elnyhult. Kötés azonban alig jött létre. Annál élénkebb üzlet fejlődött ki valutákban a következő árfolyamok mellett:
Dollár 455-460, Márka 7-22-7-24, Rubel 3-14, Lei 7-60, Sokol 6-1, Korona-dinár 15-40, Lengyel mérka 1-20.

Zürichi devizák

Zürich, nov. 18. (Megnvtás.)
Berlin 9-50, New-York 644, Milano 24-10, Prága 8-10, Budapest 1-35, Bécs 1-95, Osztrák bélyegezett 1-30, Bukarest 9-25, Varsó 1-30.

DOLLÁRT
SZOKOLT, LEIT
legdrágábban vásárol
RANKAI bankrodája
Debrecen, Konyórtplac. (Degenfeld-tér 8)

Csonka Magyarország —
nem ország,
Egész Magyarország —
mennyország!

szINHAZ.

Csokonai-est

(Ünnepi előadás a Csokonai-színházban.)

Hagyományos kegyelettel hódolt Csokonai Vitéz Mihály emlékének szerdán este a Csokonai-színház. Papp Ferenc dr. a Csokonai-kör titkára tartalmas előadásban ismertette az ünnepi előadás színekről darabokat és sikeres körképpel készítette elő a szépszámban megjelent közönséget Csokonai vigjátékára.

Kőrössi Kálmán «Csokonai halála» című drámai képét mutatta be ezután a színtársulat. A darabot jól eső, szívesen együttérzett melegsége önti el a tárgy, a bős, a kor, a magyarság rajongó szeretetének. Nagy sikere volt, amelyből elsősorban Bánhid Józsefet illeti az országnéző, aki előadásának nemes egyszerűségével, maskijával és játéknak realitásával nagyban hozzájárult a drámai kép igazán drámai színvonalra emeléséhez.

Debreceni vonatkozásban irodalom- és kulturtörténeti jelentőségű esemény volt Csokonai vigjátékának. «Karnyóné és két szeleburdiak» előadása. Nincs terünk színi irodalmunk ez archaikus zamatával is frissen, elevenen, élettel teljesen ható emlékének méltatására, csak az előadás, a budapesti Vígsház rendezését követő előadás tökéletességét emeljük ki. A modern rendező zseniális ötlete nagyszerűen pótolta ki, amit a magyar színjátszás csecsemőkorában Csokonai még nem tudhatott. Az előadás azon ritka esetek egyike volt, amelyben minden szereplő a helyén volt és a különböző egyéniségek ellenére is végig érvényesült az alapstílus harmóniája. Egyed Lenke, Kardoss Géza, Szigeti Jenő, Heltay Andor ragyogó kabinetfiguráihoz harmonikusan simult Somlár Stefi, Mátray Jenő és Nádossy István ambiciózus, sikerült alakítása. Az előadás nagy és meleg sikert aratott.

A színházi irodák jelentése:
A Csokonai-színházban pénteken és vasárnap a Paraszthűség, szombaton C. bérletben az Ezüst sirály megy.

Vasárnap, 21-én délután Luxemburg grófja a Csokonai-színházban mérsékelt helyárrakkal. Szigeti, Bodnár, Rác Ada, Egyed, Szalma, R. Nádossy, Mátray játszanak a darabban. Kezdeté 3 órakor.

Hóttig kacagja magát mindenki a Vígsház ma esti premierjén. — Pintér Imre és Parlaghy Nelly vendégszerepelnek. A helyárrak a rendesek. Kezdeté 7 órakor.

Tip-Top-Top, a három jómadár, burleszk komikus operette

szkecs négy felvonásban. Két órán keresztül ugyszólván dűlni fog a közönség a nevetéstől az Apollo kinema szkecs előadásán. Ezt a jókedvet Ligeti Lajos közkedvelt komikus fogja megszerezni utánozhatatlan humorával. Zilahy Gyula színtársulata idejében elsőrangú erőssége volt színházunknak Ligeti Lajos, kit azóta nem is tudunk elfelejteni. Jegyelővétél az Apollo pénztáránál.

Grót Monte Christo, Dumas világhírű regénye különleges sikert aratott a tegnapi bemutatón az Urániában. E nagyarányú regény mesés szövevével lép st tart a film, mely a párisi Pathé filmgyár mesterműve. Jegyelővétél.

Lóth Ila főszereplésével a Gög című ötfelvonásos drámát mutatja be ma az Arany Bika mozi.

A kétarcú asszony, dráma öt felvonásban, bemutatja az Apollo. Ebben a kitűnő Star-filmben Maltyszojzky Ilona játssa a kettős főszerepet, diadalt hozva a magyar filmművészetre. Jegyelővétél.

Pénzbeszedő
óvadékkal felvétetik lapunk kiadóhivatalában.

Gyermek alsótrikók

meleg flanel ruhácskák már 100 koronától kezdve; prima harisnyák, szövetruhák, sveterek, télikabátok gyönyörű bébék-holmik, tetra és gummi pelenkák stb. legolcsóbban

Dr. HEGEDŰSNÉ
Gyermek-divatházában
Simonffy-utca 2.

ZoZo
crém, szappan, puder, sampon a legkíméletesebb és legkeresettebb toltette szerek.
Kapható a következő helyeken:
Sas-gyógyszertár, „Nap”-gyógyszertár, Kossuth-gyógyszertár, Megváltó-gyógyszertár, Arany-gyógyszertár, Gyógy-szertár, Mihályovics Jenő-gyógyszertár, Mura-közi László-gyógyszertár, Corso-dro-queria, Forgalmi Hírszertár, Dr. Rex Ferenc gyógyszerár nagykereskedés, Jósza és Jóna-drogueria. Kézitli a HUNNIA gyógyszer-tár BUDAPEST IX., Róday-u. 12. szám.

Csokoládé Cacao
Dessertek Tea
Likőrök Rum
mindenféle csemege és felvágottak a legolcsóbb árban beszerezhetők
Burg Sámuel
fűszer és csemege üzletében,
Csokonai-színházzal szemben.

Dr. Baltazár Dezső
„A próbáltatások idejéből”
című könyve most oo jeleni meg oo
Ára 120 K és a felár.
Kapható
Hegedűs és Sándor n.-t.
könyvkereskedésében.

APRO HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó 1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15,—, minden további szó K 1-50. Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTEL.
Aranyat, ezüstöt, briliánsokat legmagasabb árban vesznek **Schiffmann** ékszerész, Piac-utca 67.
Ócska
ólmot kisebb-nagyobb mennyiségben vesznek **Ónody Gyula** épület üvegezési és ólom buzálgvárási vállalata Péterfla-utca 37.
Aranyért
fzetek gramjéért 110 koronát. **Krámer, Arany Bika-bérház 3.**
Elsőrendű tűzfát
nagyobb mennyiségben veszünk. Árajánlatot kérjük leppnk kiadóhivatalába beadni.
Egy jó faj
apadiszró keresetkik megvétélre. Cím Hatvan utca 21. szám.
10 drb malacozó
kocát vennék. Cím megtudható a kiadóhivatalban.
ELADÁS.
Eladó
gyermekjátékok, egy pár 38. és egy pár 35-ös valódi gummi sárcipő — Cím a kiadóban.
Kitűnő minőségű
gyermekharisnyák olcsón kaphatók **Dr. Hegedűsné Gyermekdivatházában** Simonffy-utca 2. szám.
12 személyes
teljes ezüst evő készlet eladó. Cím a kiadóhivatalban.
Elefántcsont
billiárdgolyó, 2 garnitúra, intónyosan eladó. Cím a kiadóban.
Sárcipő
alig használt, 44-es lábra eladó. Cím a kiadóban.
KERESLET.
Aranyat,
mindenféle ezüstöt, briliántot, gyöngyöt vesz **Steiner Mihály,** Hatvan-utca 2. szám, 1. emelet.
Házmesort
keresek, ki azonnal elfoglalhatja állását. Jelentkezhetni **Bundi-utca 15.** szám alatt.
Pénzbeszedő
felvétetik lapunk kiadóhivatalában, Piac-u. 49.
Menekült
urleánynak teljes ellátást adok kis leányom gondozásáért. **Simonyi-ut 17.**
Elárulstónő
gyakorlattal felvétetik **Haas Lipót** Lindóleumi áruház Piac-utca 58.
Jó
családból való zsidó fiut tanulóul felveszek **Weinberger Márton** rőfőskereskedő **Derecske.**
VEGYES.
Eleserélném
Arpád-tér 41. sz. alatti 1 szoba s konyhából álló lakásom ugyanolyanért, vagy 2 szobásért. Esetleg a közeli kertiségekben is.
Izraelita vallásu
gyermekek elemi vagy középiskolai tanulók oktatását elvállalja ellenséges megszállás alatti területről menekült diák. Héber olvasás tanítására is vállalkozik. Címe a kiadóhivatalban megtudható.
Házi koszt
(kóser) bentékezésre és kihordásra kapható **Piac-utca 71.,** második udvar. **Glatsteinné.**
Házgondnoki
vagy házfelügyelői állást vállalna magántisztviselő. Megkeresést a kiadóba kér «Megbízható» jellegre
Ingeny vihet akárk!
salakot (slaggot) **Piac-u. 34.** számú háztól.

VÉNUSZ COSMETIKAI INTÉZET
Széchenyi-u 16. sz. alatt
Foglalkozik kizárólag a cosmetika minden ágával, 10 nap alatt eltünteti a legmakacsabb archór hibákat, u. m. májfoltot, szeplőt, mittessert, pattanást stb. Hajszállakat arc, mell és karról rövid idő alatt kiirt. Arc-massege jutányosan kapható bérletbe.

Aranyat, ezüstöt, briliánsat a legmagasabb árban vesznek
POLLÁK
ékszerész Piac-utca 79.

Csokoládé Dessertek Teasütemény Likőrök
Halak TEA RUM Fővágottak
és csemegeárak legolcsóbb árban kaphatók
DARVAS csemegeüzlet
Főposta mellett.

OLAJMALOM.
A Hajdumegyei Vasöntőde és Gépgyár Ujvárosi-út 5. szám alatti ipartelegen kibővívte, hajlókóval felszerelve üzembe állított helyezetteti az
olajmalom.
Mindennemű **olajosmagvak** feldolgozása előnyös feltételek ooo mellett elvállaltatik. ooo
Telefon: 14-01.

Almavásárt
tart állandóan, **uj fűgét** **csomogó és** **ugyszintén** **uj fűgét** **koszorpust** **nagyan és kicsinyben**
SCHÖN
Piac-utca 6. szám alatt.

Likőrök Halak Borok Cacao Csokoládé Tea Dessertek Rum
Mindenféle csemege és felvágottak legolcsóbban beszerezhetők.
Spiró Sámuelné
Szent Anna-utca 5.

Most jelent meg!
ANDRÁSSY GYULA gróf
Diplomácia
és
Világháboru
című könyve.
Ára 103 K 50.
ADY ENDRE
Az új Hellász
Amateur kiadás. Ára 184 K
Kaphatók
HEGEDŰS és SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében.

Felelős szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT
Kiadó:
HEGEDŰS és SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv.-társ.